

آقای دکتر از افغانستان چه خبر؟

افغانستان که جز خبر چیز دیگری ندارد.

قبول دارید مسأله یک سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است؟

از نظر من بله. مسأله یک سیاست خارجی جمهوری اسلامی و اساساً سیاست خارجی منطقه باید باشد ولی گاهی اوقات دوستان متولی امر سیاست خارجی با توجه به برخی اولویت‌ها متوجه موضوعات و مسائل دیگر هم می‌شوند. به هر حال دست کم می‌توانیم این طور بگوییم که پرونده‌ای همواره باز است یعنی مقطعی نیست.

به بحث اصلی خودمان نزدیک بشویم، آقای دکتر کم و کیف حضور فرهنگی امریکا در افغانستان را چطور می‌بینید.

اولاً امریکایی‌ها در سال ۲۰۰۱ که تصمیم گرفتند بیایند و به مرور آمدند و مستقر شدند یک اشکال کلی و واضح داشتند. امریکایی‌ها شناخت درست و دقیقی از پیچیدگی‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه افغانستان نداشتند، اساساً ساختار تصمیم‌گیری در ایالات متحده اجازه این شناخت عمیق را نمی‌داد. برخلاف بریتانیا که پرونده‌هایی عمیق، سنگین و چند قرنه در مورد هر جامعه‌ای دارد و به مرور هم به این اضافه می‌کند. معمولاً هم بریتانیایی‌ها، مقید به آن سنت شناختی خودشان هستند، البته اینکه چقدر دقیق به مراد می‌رسند یا نمی‌رسند یا چقدر درست سیاستگذاری می‌کنند یا نمی‌کنند، بحث دیگری است. امریکایی‌ها فاقد این سنت هستند و چون تصمیم‌گیری بر مبنای لابی‌هایی که در داخل ساختار و بافت اداری و اجرایی جامعه و این دولت امریکا وجود دارد، صورت می‌گیرد، این لابی‌ها هستند که بر اساس منافع خودشان تلاش می‌کنند و تصمیم می‌گیرند. اینکه از جامعه هدف چه تصویری به سیستم تصمیم‌گیری ارائه بدهند و آن تصویر چطور می‌تواند منافع اینها را تأمین کند، محل بحث است. با این مقدمه امریکایی‌ها وقتی به افغانستان آمدند اولاً پیچیدگی‌های جامعه افغانستان را نشناختند، خیلی فضایی و خیالی فکر می‌کردند. به دلیل اینکه ظاهر جامعه افغانستان بشدت ساده و گول‌زننده است، هر کسی وارد آن می‌شود، تصور می‌کند هر کاری بخواهد می‌تواند انجام بدهد. در صحبت‌های اولیه بوش و سایر کسانی که در مورد مسائل افغانستان تصمیم‌گیرنده بودند، این خوش‌خیالی و بلندپروازی در همه عرصه‌ها اعم از سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و... مشهود بود. آنها احساس می‌کردند به راحتی می‌توانند ارزش‌ها و هنجارهای خودشان را در این جامعه نهادینه کنند و به سرعت این جامعه را از آن در واقع پوخته سنتی

امریکایی‌ها
شناخت درست
و دقیقی از
پیچیدگی‌های
فرهنگی و
اجتماعی جامعه
افغانستان نداشتند
برخلاف بریتانیا که
پرونده‌هایی عمیق،
سنگین و چند
قرنه در مورد هر
جامعه‌ای دارد